Do druku nr 1033

Warszawa, 13 kwietnia 2021 r.

PREZES
URZĘDU OCHRONY
DANYCH OSOBOWYCH
Jan Nowak

DOL.401.158.2021.WL.NP

SEKRETARIAT Z-CY SZEFA KS
L.dz. DS.175.268.21
Data wpływu 21. 04. 2021

Pan
Dariusz Salamończyk
Zastępca Szefa Kancelarii Sejmu
Kancelaria Sejmu RP
ul. Wiejska 4/6/7
00-902 Warszawa
ESP: /KSRP/SKRYTKAESP

Szanowny Panie Ministrze,

w odpowiedzi na pismo z 8 kwietnia 2021 r. w sprawie pierwszego czytania **rządowego projektu ustawy o zmianie ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej** (druk nr 1033), dalej: projekt ustawy, uprzejmie informuję, że Prezes Urzędu Ochrony Danych Osobowych - z punktu widzenia przepisów rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/679 z 27.04.2016 r. w sprawie ochrony osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych i w sprawie swobodnego przepływu takich danych oraz uchylenia dyrektywy 95/46/WE (Dz. Urz. UE L 119 z 04.05.2016, str. 1, z późn. zm.)[1], zwanego dalej rozporządzeniem 2016/679 – zgłasza następujące uwagi.

Przedmiotem rządowego projektu ustawy jest nadanie uprawnień Radzie Ministrów w celu zapewnienia lepszej efektywności realizacji programów, które mogą być przyjęte na podstawie art. 187a ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, poprzez wprowadzenie podstaw prawnych do realizacji programu w drodze elektronicznej w szerszym zakresie niż ma to miejsce obecnie, co również w ocenie Prezesa UODO ma istotne znaczenie dla realizacji ww. programu. Regulacje te natomiast związane są z

[1] Zmiana wymienionego rozporządzenia została ogłoszona w Dz. Urz. UE L 127 z 23.05.2018 r., s. 2.

Urząd Ochrony
Danych Osobowych
ul. Stawki 2
00-193 Warszawa

tel. 22 531-07-20
www.uodo.gov.pl

WYDZIAŁ OBSŁUGI PREZYDIUM SEJMU
L.dz. SPS-WP.022.907.2021
Data wpływu 21.04.2021

przetwarzaniem informacji i danych, w tym danych osobowych w zakresie ich pozyskiwania, udostępniania i dalszego wykorzystywania, również z użyciem systemów teleinformatycznych, dlatego też stanowią przedmiot oceny i analizy organu nadzorczego.

Prawem i obowiązkiem organu właściwego w sprawie ochrony danych osobowych, wynikającym z obowiązujących przepisów, jest realizacja roli doradczej m.in. w procesie tworzenia prawa z zakresu przetwarzania danych osobowych, eksperckie wsparcie w zakresie działań, w szczególności skupiających się na tworzeniu przepisów prawa, podejmowanych w przedmiotowym zakresie. Organ właściwy w sprawie ochrony danych osobowych doradza w sprawie aktów prawnych w zakresie w jakim mogą one mieć wpływ na prawa i wolności osób fizycznych w związku z przetwarzaniem ich danych (por. art. 57 ust. 1 lit. c) rozporządzenia 2016/679), a zgodnie z prawem krajowym założenia i projekty aktów prawnych dotyczące danych osobowych są przedstawiane do zaopiniowania Prezesowi Urzędu (art. 51 ustawy o ochronie danych osobowych). Niemniej jednak przedmiotowy projekt nie został przedstawiony organowi nadzorczemu przez Projektodawcę w toku prac rządowych.

Projekt nie zawiera, zwłaszcza dokonanej w kompleksowy sposób, oceny skutków dla ochrony danych, o której mowa w art. 35 rozporządzenia 2016/679[2]. Ocena skutków dla ochrony danych powinna być dokonywana już w ramach oceny skutków regulacji w związku z przyjmowaniem podstawy prawnej przetwarzania danych osobowych (art. 35 ust. 10 rozporządzenia 2016/679). Przepisy te powinny być więc ustalone z uwzględnieniem dokonania oceny ryzyka przyjmowanych rozwiązań i przyjęcia przepisów dostosowanych do wyników tej oceny. Przeprowadzona ocena skutków dla ochrony danych mogłaby wykazać konieczność lub brak niezbędności wprowadzenia rozwiązań proponowanych niniejszym projektem. Uzasadnionym jest by ocena ta była dokonywana już w ramach oceny skutków regulacji w związku z przyjmowaniem określonej podstawy prawnej przetwarzania danych, tak, by tworzyć regulacje prawne z poszanowaniem przepisów rozporządzenia 2016/679.

Nie powinno także umykać uwadze Projektodawcy, że fundamentalne znaczenie dla tworzenia przepisów prawa ma **czynienie zadość - poprzez uwzględnianie ich w treści przepisów krajowych - zasadom dotyczącym przetwarzania danych osobowych, wynikającym z przepisów art. 5 rozporządzenia 2016/679**[3]. Istotne jest także **branie pod**

---

[2] Zgodnie z art. 35 ust. 1 rozporządzenia 2016/679 Ocena taka jest niezbędna, gdy projektowane procesy przetwarzania danych - w szczególności następujące z użyciem nowych technologii - ze względu na rodzaj przetwarzania, jego charakter, zakres, kontekst i cele z dużym prawdopodobieństwem mogą powodować wysokie ryzyko naruszenia praw lub wolności osób fizycznych.

[3] Zgodnie z art. 5 rozporządzenia 2016/679 zdane osobowe muszą być przetwarzane: zgodnie z prawem, rzetelnie i w sposób przejrzysty – zasada zgodności z prawem, rzetelności i przejrzystości (ust. 1 lit. a); zbierane w konkretnych, wyraźnych i prawnie uzasadnionych celach i nieprzetwarzane dalej w sposób niezgodny z tymi celami – zasada ograniczeni celu (ust. 1 lit. b); adekwatne, stosowne oraz ograniczone do tego, co niezbędne do celów, w których są przetwarzane – zasada minimalizacji danych (ust. 1 li.t c); prawidłowe i w razie potrzeby uaktualniane – zasada prawidłowości (ust. 1 lit. d); przechowywane w formie

uwagę obowiązków wynikających z art. 25 rozporządzenia 2016/679, a mianowicie **uwzględnianie ochrony danych w fazie projektowania** oraz **stosowanie domyślnej ochrony danych**.

Przyjęcie już przez Projektodawcę (ustawodawcę) na etapie tworzenia przepisów prawa rozwiązań zapewniających stosowanie przepisów ogólnego rozporządzenia o ochronie danych pozwoli dobrać rozwiązania optymalne dla realizacji celów ustawy i poszanowania zasad przetwarzania danych osobowych, m.in. co do podstawy prawnej przetwarzania danych osobowych, źródła praw i obowiązków z zakresu przetwarzania danych osobowych. Jest to istotne dla adresatów tych norm, dla praktyki stosowania tych przepisów, jak i dla beneficjentów tych przepisów, tj. osób, których dane będą przetwarzane.

Projektowane zmiany w **art. 187a ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej** dotyczą rozszerzenia zakresu upoważnienia ustawowego dla Rady Ministrów w zakresie możliwości realizacji i obsługi świadczeń przyznanych na podstawie programu z wykorzystaniem systemów teleinformatycznych - **dodawany ust. 2a–2d**. Skoro projektowane przepisy zakładają korzystanie z systemu teleinformatycznego dla, nierozerwalnie związanej z przetwarzaniem danych osobowych, realizacji i obsługi świadczeń, to **powinny one precyzyjnie wskazywać ten system teleinformatyczny** – z uwagi również na uchylenie ust. 5 w art. 187a analizowanej ustawy. Rozwiązania w tym zakresie, cele i sposoby przetwarzania danych osobowych na potrzeby realizacji przepisów przedmiotowej ustawy, powinny jednak wynikać z przepisów rangi (tajże) ustawy. W związku z realizacją wniosków i treścią składanych załączników do wniosków o przyznanie świadczeń, z których korzystać będzie duża liczba osób uprawnionych, tj. dla realizacji programu będą przetwarzane **nie tylko tzw. dane zwykłe, ale również dane szczególnych kategorii, dla których przepisy ogólnego rozporządzenia o ochronie danych przewidują szczególny reżim ochrony**. Projektodawca tworząc przepisy regulujące przetwarzanie danych osobowych powinien uwzględnić to, że ochrona danych i prywatność powinny być respektowane na każdym etapie funkcjonowania regulowanego projektowanymi przepisami systemu, tj. w fazie projektowania (ang. privacy by design), rozwoju, utrzymania i wygaszania a rozwiązania z zakresu przetwarzania danych powinny być adekwatne do realizowanych celów wynikających z przepisów prawa.

---

umożliwiającej identyfikację osoby, której dane dotyczą, przez okres nie dłuższy, niż jest to niezbędne do celów, w których dane te są przetwarzane – zasada ograniczenia przechowywania (ust. 1 lit. e); przetwarzane w sposób zapewniający odpowiednie bezpieczeństwo danych osobowych, w tym ochronę przed niedozwolonym lub niezgodnym z prawem przetwarzaniem oraz przypadkową utratą, zniszczeniem lub uszkodzeniem, za pomocą odpowiednich środków technicznych lub organizacyjnych – zasada integralności i poufności (ust. 1 lit. f). Administrator jest odpowiedzialny za przestrzeganie przepisów ust. 1 i musi być w stanie wykazać ich przestrzeganie – zasada rozliczalności (art. 5 ust. 2).

Systemy teleinformatyczne używane przez podmioty publiczne do realizacji zadań publicznych powinny spełniać właściwości i cechy w zakresie funkcjonalności, niezawodności, używalności, wydajności i przenoszalności, a przede wszystkim poufności i integralności – zgodnie z zasadą wyrażoną w art. 5 ust. 1 lit. f rozporządzenia 2016/679, także określone w normach ISO zatwierdzonych przez krajową jednostkę normalizacyjną, na etapie projektowania, wdrażania i modyfikowania tych systemów. Ponadto podmiot publiczny powinien opracować politykę bezpieczeństwa uwzględniając przy tym postanowienia Polskich Norm w zakresie bezpieczeństwa informacji.

Zaznaczyć należy, że przedstawienie organowi właściwemu w sprawie ochrony danych osobowych na wcześniejszym etapie projektu przepisów oraz dokonanie oceny skutków dla ochrony danych, co w tym przypadku niestety nie nastąpiło, ułatwiłoby tworzenie jasnych i precyzyjnych przepisów służących przetwarzaniu danych osobowych w określonych w ustawie celach, wskazujących podmioty realizujące te cele, w ściśle i precyzyjnie określony sposób, czyniąc zadość przepisom o ochronie danych osobowych. **Poprawnie przeprowadzona ocena skutków dla ochrony danych pozwoliłaby na zapewnienie stosowania zasad przetwarzania danych osobowych, precyzyjne określenie ról określonych podmiotów, zakresów ich odpowiedzialności, a także na precyzyjne i wyczerpujące wskazanie w jakim celu, na jakiej podstawie oraz w jakim zakresie będą przetwarzane dane osobowe z wykorzystaniem ww. systemów teleinformatycznych.**

Prezes Urzędu Ochrony Danych Osobowych deklarując swoje eksperckie wsparcie w tworzeniu przepisów wskazuje, że Projektodawca powinien dokonać analizy i zmian/uzupełnienia projektowanych przepisów w powyżej wskazanym zakresie, co przyczyni się do stworzenia przepisów czyniących zadość zasadom wynikającym ze stosowania przepisów o ochronie danych osobowych wynikających z rozporządzenia 2016/679.

Z poważaniem,

Z up. Prezesa Urzędu
Ochrony Danych Osobowych
Dyrektor Departamentu
Orzecznictwa i Legislacji
Monika Krasińska

\-dokument w postaci elektronicznej podpisany kwalifikowanym podpisem elektronicznym